

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

377.83

Szerző:

Cím: A főváros iskolái

Hely

Idő

"1920"

Személy

Forrás:

Új Nemzedék

Helyszám

Bp.

1920 v. 19.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A főváros iskolái

Az alkotmányos kormány, a Károlyi-forradalom és a proletárdiktatura tanulságai nyomán, a közvélemény egyhangú kívánságára hallgatva határozta el, hogy a főváros iskoláit államosítani fogja és Haller István kultuszminister kijelentése szerint az erről szóló törvényjavaslat kidolgozás alatt is van. Amíg azonban a miniszter egyelőre a javaslat alapos előkészítésén dolgozik, addig a sajtó többször hoz híreket arról, hogy az államosításban közvetlenül érdekeltek, t. i. a főváros maga és a fővárosi tanszemélyzet állást foglalnak a kérdésben, és azt kizárólag a saját, részben jogosult, részben jogosulatlan érdekeik szempontjából nézve tárgyalják.

Az államosításban a közvélemény arra keres biztosítékokat, hogy hasonló állapotok a főváros iskoláiban ne ismétlődhessenek. Evégből azonban nem érhetjük be azzal, hogy a fővárosi tanügyi ügyosztály élén Városi tanácsnok helyett ezidőszereint Buzáth tanácsnok áll. Intézményes garanciára van szükség. Azt a szervezetet kell megdöntöztetni, amely a tanítás kiválasztását, alkalmazását és működésének irányítását eddig végezte. Nem elég az állami tanfelügyeletnek ugynevezett kimélyítése, egyrészt azért, mert annak működését a főváros az idevágó törvényes rendelkezések ellenére eddig is lépten nyomon akadályozta és hatálytalanná igyekezett tenni, másrészt azért nem, mert a főváros tanügyi politikájára, amely iskoláiból eddig is modernséget és újítást hajszoló kísérleti telepeket csinált, ezáltal kellő befolyást nem lehet gyakorolni. Mivel a fővárosnak nincs más olyan szerve, amelyre tanügyének irányítását az azt eddig ellátó tanács és a laikusokból álló közoktatásügyi és törvényhatósági bizottság helyett bízni lehetne, nincs más megoldás, mint hogy azt az állam vegye kezébe.

Az államosítás megítélésében azonban élesen meg kell különböztetnünk két szempontot, ami az eddigi zürzavart is meg fogja szüntetni. Az egyik az államosítás hatása a fővárossal, mint iskola-

fenntartóval szemben, a másik annak hatása a tanítószemélyzettel szemben. A főváros ebben a kérdésben vádlottként fog a nemzetgyűlés előtt állni, amely ítéletet fog mondani eddigi tanügyi politikájáról és ítéletének meghozatalában egyedül a nemzet egyetemes érdekei fogják irányítani. Ezért a vádlott által a kérdés érdeme tekintetében tett nyilatkozatoknak, pl. Bódy polgármesterének, aki az államosítást veszedelmesnek minősítette, az érdekeltek fél nyilatkozatainak nagyobb jelentőséget tulajdonítunk. Nem szabad azonban ezzel a kérdéssel összekeverni az államosításnak a tanítószemélyzettel szembeni részét. Ezt az elvi kérdéstől különválasztva annak eldöntése után kell elbírálni. Ha a nemzetgyűlés úgy határoz, hogy az államosítás szükséges, akkor illeti meg az érdekelteket a tanítószemélyzet, amely joggal kívánja, hogy szolgálatai viszonyainak elrendezése és mind tényleges szolgálatai idején, mind nyugdíjba helyezése esetére való anyagi ellátása tekintetében minden jogos érdeke a legmesszebbmenő védelemben részesüljön. De ennek a módja a törvény idevonatkozó rendelkezéseinek megfelelő megszervezésével adva is van. És ha a fővárosi tanítószemélyzet a bekövetkezett állapotokért nem terhelhető, hanem csak egyéni felelősség, megnyugtatót fog kapni abban a tekintetben, hogy az államosítás végrehajtása és jogos egyéni érdekei közt a javaslat a teljes összhangot biztosítja, nem fogja többé a két szempontot összezavarni és egyéni érdekeinek védelmét az államosítás elleni, természetesen helyt nem álló érv gyanánt hangoztatni. Ezáltal a fővárosi tanítószemélyzet tulnyomó, hazafiasan gondolkozó része újból meg fogja találni az összhangot az államosítást követelő hazafias közvéleménnyel. Együttal pedig meg fog szünni útközé gyanánt szerepelni az állam és az iskolafenntartó város közt, mely utóbbi a tanítószemélyzet tiltakozásait azért támogatja, mert érzi, hogy az államosítás ellen felhozott érvei milyen erőfellenek.

És még egyet! Rubinek miniszter ur, aki az érdekelteket tanítószemélyzet egyik küldöttsége előtt állítólag azt mondta, hogy nem lehet az államosítást végrehajtani, mert az állam több terhet

a mai viszonyok közt nem vállalhat, nagyon téved, ha azt hiszi, hogy a főváros nem kért máris nagyarányú anyagi támogatást háztartási egyensúlyának helyreállítására, ami elől a kormány nem is fog tudni teljesen elzárkózni. Ezért a kormány számára a kérdés nem az, hogy az állam hajlandó-e a fővárossal szemben bizonyos terheket vállalni, hanem az, hogy a terheket egyoldalúan vállalja-e, vagy azok fejében ellenszolgáltatást követel. Természetesen, hogy a főváros olyan javaslatot tett a kormányhoz, amely egyoldalú államsegélyt nyújt és nem gondolt arra, hogy az állami támogatás fejében pl. iskolai kezeléséről lemondjon. Ilyen pénzügyi politikából azonban nem kérünk, az ellen tiltakozunk és követeljük, hogy a főváros iskoláit igenis, sürgősen, már a jövő tanév elejére államosítsák!